

بروتکل راجع به الودکی دریائی ناشی از
اکتشاف و استخراج از فلات قاره

دولتهای متعهد:-

اعضای کنوانسیون منطقه ای کویت برای همکاری در باره حمایت از محیط زیست دریائی در برابر آلودگی وامضاء کنندگان پروتکل همکاری منطقه ای برای مبارزه با آلودگی ناشی از نفت وسایر مواد مضره در موارد اضطراری:
با آگاهی از مواد ۷۶، ۱۹۷، ۲۰۸، کنوانسیون ۱۹۸۲ ملل متحد در مورد حقوق دریاها:

باوقوف بر خطراتی که آلودگی ناشی از اکتشاف واستخراج ازفلات قاره بر محیط زیست دریائی و بهداشت انسان دارد ونیز مشکلات ناشی از آن در منطقه دریائی تحت صلاحیت ملی خود:
با آگاهی از لزوم انجام اقداماتی بیشتر ومشخص تر در جهت پیشگیری وجلوگیری از آلودگی دریائی ناشی از اکتشاف واستخراج بستر وزیر بستر دریا

با توجه به تعهدات موجود خود بموجب حقوق بین الملل، وبمنظور اجرای بند «ب» از ماده ۳، ماده ۷، وماده ۱۹ کنوانسیون:
بشرح زیر توافق نموده اند:

ماده ۱

ازلحاظ پروتکل حاضر:

۱ - مقصود از «مرکز» مرکز کمکهای متقابل در موارد اضطراری در دریا میباشد که طبق بند ۱ ماده ۳ پروتکل همکاری منطقه ای برای مبارزه با آلودگی ناشی از نفت وسایر مواد مضره در موارد اضطراری «تشکیل گردیده است».

۲ - مقصود از «مرجع گواهی کننده» هر شخص یا مؤسسه ای است که دولت متعهد اختیار صدور گواهی ایمنی وامادگی جهت تحقق هدف مورد نظر را به آن داده باشد.

۳- مقصود از «برنامه استفاده از مواد شیمیائی» برنامه‌تهیه شده توسط متصدی تاسیسات دریائی است که شامل موارد زیر می‌باشد:
الف: مواد شیمیائی که متصدی در نظر دارد از آنها در عملیات خود استفاده نماید،

ب: هدف یا هدفهائی که بمنظور تحقق آنها متصدی قصد دارد از آن مواد شیمیائی استفاده کند:

ج: حداکثر غلظت مواد شیمیائی مورد نظر متصدی در هر ماده دیگر و همچنین حداکثر مقداری که متصدی قصد دارد در یک مدت مشخص بکار برد:

د: ناحیه‌ای که ممکن است مواد شیمیائی از آن ناحیه به محیط دریائی سرایت نماید: چنانچه خطر شناخته شده ای بر اثر سرایت یک ماده شیمیائی به محیط دریائی وجود نداشته باشد نیازی به ذکر ماده مزبور در برنامه متصدی نخواهد بود:

۴- مقصود از «مرجع ذیصلاح دولتی» هر بخش دولتی، نمایندگی و یا هر مرجع قانونی دیگر در دولت متعاهد است که بمنظور اعمال اختیارات یا انجام وظایفی که در پروتکل به آنها اشاره شده است تعیین گردیده و رسماً «به سازمان اعلام شده باشد».

۵- مقصود از «دولت متعاهد» هر یک از دولتهای عضو این پروتکل می‌باشد.

۶- مقصود از «کنوانسیون» کنوانسیون منطقه‌ای کویت برای همکاری در باره‌ی حمایت از محیط زیست دریائی آلودگی است.

۷- مقصود از «شورا» ارکان سازمان و متشکل از دولتهای متعاهد می‌باشد که طبق بند ب (۱) ماده ۱۶ کنوانسیون تشکیل گردیده است.

۸- مقصود از «زباله» مواد زائد آشپزخانه و دیگر مصارف خانگی، فضولات و زوائد جامد می‌باشد که در مواد دیگر این پروتکل، به استثناء ماده ۱۲ پیش بینی شده باشد.

۹ - مقصود از «راهنمای کلی» «منحصرا» راهنمای کلی صادر شده توسط سازمان و اصلاحیه های مربوط به آن میباشد که در هر مورد توسط شورا تصویب شده است.

۱۰ - مقصود از «پروانه» یک پروانه، مجوز شامل جواز کار یا اجازه برای عهده دار شدن عملیات دریائی میباشد که رسماً «از طرف مرجع ذیصلاح هر دولت متعاقد به این منظور صادر شده باشد».

۱۱ - «آلودگی دریائی» همان معنائی را خواهد داشت که در بند «الف» ماده ۱۶ کنوانسیون ذکر شده است.

۱۲ - مقصود از «تاسیسات دریائی» هر سازه، دستگاه یا کشتی شناور یا ثابت در کف دریا یا زیر آن است که بمنظور عملیات دریائی در نقطه ای از منطقه پروتکل (تعریف شده در بند ۱۶ این ماده) قرار گرفته و شامل هر نفتکشی است که در زمان معینی مهار شده و برای انبار کردن موقت نفت از آن استفاده میگردد و همچنین شامل هر تاسیساتی است که برای فرآورش، ذخیره سازی و بازیافت کنترل جریان نفت خام بکار گرفته میشود، بمنظور گواهی موضوع ماده ۶، تاسیسات عبارت است از هر جزء لاینفک سازه، دستگاه، تجهیزات یا کشتی، هر وسیله بالابری یا سیستم ایمنی متصل و هر قطعه وسائل دیگر که توسط دولت متعاقد به عنوان جزئی از آن تاسیسات مشخص شده باشد.

۱۳ - مقصود از «عملیات دریائی» هرگونه عملیاتی است که در منطقه پروتکل جهت اکتشاف نفت یا گاز طبیعی یا بمنظور بهره برداری از آن منابع، شامل هرگونه فرآورش قبل از انتقال به خشکی و انتقال آن بوسیله خط لوله به خشکی، صورت گیرد. این عملیات همچنین شامل هرگونه فعالیتهای ساخت، تعمیر، نگهداری، بازرسی و دیگر عملیات مشابه خواهد بود که در ارتباط با هدف اصلی اکتشاف و استخراج انجام میشود.

۱۴ - مقصود از «متصدی» هر شخص حقیقی یا حقوقی است که عهده دار عملیات دریائی طبق تعریف بند ۱۳ ماده یک پروتکل میشود.

۱۵ - «سازمان» همان معنائی را خواهد داشت که در بند «ج» از ماده یک کنوانسیون قید شده است.

۱۶ - مقصود از «منطقه پروتوکل» کلیه قسمت‌های فلات قاره هر دولت متعاهد است که در داخل و یا مجاورت منطقه دریائی، طبق تعریف ارائه شده در بند «الف» ماده ۲ کنوانسیون قرار گرفته است.

۱۷ - «فاضلاب» بمعنای.

الف: فضولات و سایر مواد مانده از هرنوع مستراح، آبریزگاه و یا دستشویی.

ب: فاضلاب تاسیسات درمانی، نظیر داروخانه یا بخش درمانی کشتیها که از طریق دستشوییها، وانها و یا مخارج موجود در تاسیسات مزبور جریان داشته باشد.

ج: سایر پسماندهای آبهای که با مقادیر قابل ملاحظه‌ای از فاضلاب ذکر شده در بالا مخلوط شده باشد.

میباشد:

۱۸ - مقصود از «منطقه ویژه» آن بخش از منطقه دریائی است که در شمال غرب خط ممتد بین نقطه رأس الحد با مختصات ۲۲ درجه و ۳۰ دقیقه و ۵۹ درجه و ۴۸ دقیقه شرقی و نقطه رأس الفاسته با مختصات ۲۵ درجه و ۴ دقیقه شمالی و ۶۱ درجه و ۲۵ دقیقه شرقی واقع است.

ماده ۲

دولت‌های متعاهد مقرر خواهند داشت که در بخش‌های از منطقه پروتکل که تحت صلاحیت آنها قرار دارد، کلیه اقدامات لازم برای پیشگیری، کاهش و جلوگیری از آلودگی دریا ناشی از عملیات دریائی با در نظر گرفتن بهترین تکنولوژی موجود و قابل توجیه بلحاظ اقتصادی معمول گردد. همچنین دولت‌های متعاهد منفردا «یا

مشترکاً» در بخشهایی از منطقه دریائی که در قلمرو صلاحیت آنها واقع است کلیه اقدامات لازم را بمنظور مبارزه با آلودگی دریاناشی از عملیات دریائی بعمل خواهند آورد.

تعهدات مزبور، خللی به تعهدات مشخص تر پذیرفته شده بموجب این پروتکل وارد نخواهد ساخت.

ماده ۳

هر دولت متعاقد، مراقبت خواهد نمود که در منطقه پروتکل تحت صلاحیت آن دولت، هرگونه فعالیت نفتی براساس پروانه ای انجام گیرد که در آن بنا به تشخیص مرجع ذیصلاح دولتی، شروط لازم برای حمایت محیط زیست دریائی ونواحی ساحلی قید شده باشد.

مرجع ذیصلاح دولتی، رعایت قوانین ومقررات مربوطه وضع شده توسط مراجع دولتی را از متصدی خواهد خواست و اختیار خواهد داشت که اقدامات لازم را برای ضمانت اجرای آنها بعمل آورد.

ماده ۴

۱ - هر دولت متعاقد، اقدامات لازم را برای تحقق موارد زیر انجام خواهد داد:

الف: قبل از صدور پروانه برای هرگونه عملیات دریائی که ممکن است موجب بروز خطرات قابل ملاحظه آلودگی در منطقه پروتکل یا هر ناحیه ساحلی مجاور آن شود، مرجع ذیصلاح دولتی درخواست خواهد کرد که یک ارزیابی از اثرات بالقوه ناشی از عملیات دریائی بر محیط زیست ارائه گردد. هیچ نوع از عملیات مورد ذکر قبل از ارائه ارزیابی یا دشته آغاز نخواهد شد، و هیچ پروانه ای صادر نخواهد گردید مگر اینکه مرجع ذیصلاح دولتی متقاعد شود که عملیات مورد نظر خطر غیر قابل قبول بروز خسارت در منطقه پروتکل ونواحی ساحلی مجاور آن را در بر نخواهد داشت.

ب: مرجع ذیصلاح دولتی برای تصمیم‌گیری در مورد درخواست اظهارنامه اثرات زیستمحیطی و مشخص نمودن چارچوب آن، راهنماهای کلی را که توسط سازمان تهیه شده است مدنظر قرار خواهد داد..

ج: هرگاه يك مرجع ذیصلاح دولتی درخواست ارائه اظهارنامه اثرات زیستمحیطی نماید و آنرا دریا فت کند، خلاصه‌ای از اثرات بالقوه زیست محیطی مندرج در اظهارنامه را به سازمان ارسال خواهد داشت، سازمان ظرف چهار روز پس از دریا فت آن، رونوشت خلاصه یا دشته را برای کلیه دولتهای متعاقد ارسال خواهد نمود.

مرجع ذیصلاح دولتی قبل از صدور پروانه برای عملیات پیشنهاد شده به سایر دولتهای متعاقد فرصت خواهد داد که ظرف مدت معینی که با توجه به نوع عملیات و فوریت نیاز برای اتخاذ تصمیم، بصورت معقول در نظر گرفته خواهد شد، در مورد عملیات مزبور، از طریق سازمان، اظهار نظر نمایند مرجع مذکور قبل از صدور پروانه برای عملیات نظرات ارائه شده را مورد توجه قرار خواهد داد.

باوجود تعهد به ارسال خلاصه یا دشته در این بند به سازمان، دولت متعاقد اختیار خواهد داشت از فرستادن اطلاعاتی که افشای آن ممکن است به امنیت ملی کشورش لطمه وارد نماید خودداری کند.

۲- هرگاه يك دولت متعاقد ارائه ارزیابی اثرات زیست محیطی عملیات دریائی پیشنهاد شده را لازم نداند، میبایست يك بررسی از محیط زیست دریائی و زندگی آبزیان را قبل از شروع عملیات پیشنهاد شده مد نظر داشته باشد بررسی مزبور باید توسط هیات مستقل از متصدی و مورد تایید مرجع ذیصلاح دولتی یا تحت سرپرستی مستقیم هیات انجام گیرد.

۳- راهنمای کلی مربوط به ارزیابی اثرات زیست محیطی که توسط سازمان تدوین میشود باید در برگزیده راهنمائی در زمینه نوع عملیات و شرایطی باشد که تحت آن شرایط عملیات ممکن است موجب خطر قابل توجه آلودگی در منطقه پروتکل یا هر منطقه ساحلی مجاور آن گردد.

ماده ۵

۱ - هر دولت متعهد باید مراقبت نماید تا عملیات دریائی تحت صلاحیت آن دولت هیچگونه مانع غیر موجهی برای کشتیرانی قانونی، ماهیگیری یا هر فعالیت دیگر که بر اساس معاهدات دوجانبه یا چند جانبه و یا بر مبنای قوانین بین المللی انجام میگیرد ایجاد نکند و در انتخاب محل استقرار تاسیسات توجه لازم به خطوط لوله و کابل‌های موجود معمول گردد. همچنین باید به ضرورت حمایت از مناطق دارای اهمیت اکولوژیکی و فرهنگی و ویژه توجه کافی مبذول گردد.

۲ - هر دولت متعهد تدابیر لازم را بکار خواهد برد تا در منطقه تحت صلاحیت آن دولت متصدیان تاسیسات دریائی، بستردریار در مجاورت تاسیسات خود بازرسی نموده و هرگونه آثار بجای مانده از عملیات آنها که ممکن است مانعی در ماهیگیری قانونی باشد در موارد زیر جمع آوری نمایند:

الف: در مورد خط لوله یا سایر وسائل زیر دریائی بلافاصله پس از اتمام کار نصب.

ب: در مورد سکوی بهره برداری بلافاصله پس از برداشتن آن.

ج: در هر موردی که مرجع ذیصلاح دولتی بازرسی و تمیز کردن را منطقی «لازم بداند».

ماده ۶

هر دولت متعهد کلیه تدابیر عملی را بکار خواهد برد تا اطمینان حاصل کند که هر یک از تاسیسات دریائی که در منطقه پرتکل تحت صلاحیت آن دولت مورد استفاده قرار میگیرد از لحاظ ایمنی مورد تایید مرجع گواهی کننده یا نماینده مرجع است، و برای مقاصدی که بمنظور تحقق آنها بکار گرفته میشود مناسب بوده، بطوری که اطمینان حاصل شود که به محیط زیست دریائی خسارت غیر مترقبه وارد نخواهد آورد.

ماده ۷

هر دولت متعاهد کلیه تدابیر عملی را جهت اطمینان از تحقق موارد زیر معمول خواهد داشت:

۱ - متصدیان در همه اوقات، وسائل و ابزاری را که در شرایط مطلوب کاری باشند در تاسیسات دریائی خود در دسترس خواهند داشت تا خطرات ناشی از آلودگی اتفاقی را طبق روش صحیح میادین نفتی یا هر شیوه صنعتی مربوطه دیگر، به حداقل برسانند و موجبات تسهیل

اقدام سریع در صورت بروز آلودگی اضطراری را فراهم آورند.

۲ - بکارگیری هر دستگاه یا وسیله ای که به عنوان بخشی از تاسیسات موضوع ماده ۶ منظور نشده باشد، مشروط به انجام آزمایش قبلی و تایید مرجع ذیصلاح دولتی یا نماینده وی و همچنین بازرسی دوره ای طبق روش صحیح میادین نفتی یا هر شیوه صنعتی مربوطه دیگر خواهد بود.

۳ - فوران گیرها و سایر وسائل ایمنی طبق روش صحیح میادین نفتی یا هر شیوه صنعتی مربوطه دیگر بصورت دوره ای توسط متصدی یا از طرف وی آزمایش خواهند شد، و تمرینات لازم در مورد کارکرد آنها متناوباً با «انجام خواهد گردید».

۴ - تاسیسات دریائی بالای سطح آب باید طبق رویه کشتیرانی بین المللی به چراغ و سایر ابزار اعلام خطر، که در شرایط مطلوب کاری نگهداری شده اند، مجهز باشند و این چراغها و تجهیزات نیز باید طبق عرف کشتیرانی بین المللی مورد استفاده قرار گیرد.

۵ - همه افراد شاغل در عملیات دریائی باید طبق روش صحیح میادین نفتی قبلاً «آموزش دیده باشند و یا به آنها آموزش لازم داده شود. هر فردی که اولین بار برای اشتغال در تاسیسات دریائی استخدام میشود، باید یک دوره آشنا سازی را طی کند و یک دستور العمل حاوی تعلیمات مربوط به روشهای اضطراری نیز باید در اختیار او گذاشته شود.

ماده ۸

- هر دولت متعهد کلیه تدابیر عملی را به منظور حصول اطمینان از تحقق موارد زیر بعمل خواهد آورد:
- ۱- در قلمرو صلاحیت آن دولت هیچ متصدی، هیچیک از مراحل عملیات دریائی خود را آغاز نخواهد کرد مگر آنکه:
    - الف: يك طرح اضطراری جهت مقابله با هرگونه حادثه ای که ممکن است در اثر عملیات صورت پذیرد و منجر به آلودگی قابل ملاحظه ای در محیط زیست دریائی گردد، آماده نموده باشد.
    - ب: طرح را به تصویب مرجع ذیصلاح دولتی رسانیده باشد.
    - ج: رضایت مرجع ذیصلاح دولتی را از نظر در اختیار داشتن متخصصین و منابع کافی جهت اجرای کامل طرح تحصیل نموده باشد.
  - ۲- هیچ طرح اضطراری تصویب نخواهد شد مگر اینکه بایکایک طرحهای اضطراری ملی یا طرحهای محلی موجود و همه طرحهای تهیه شده توسط مرکز هماهنگ شده باشد و بتوان از متصدی خواست که در هر یک از تمرینات انجام شده در زمینه اجرای طرحهای اضطراری مزبور شرکت جوید.
  - ۳- هر شخص مجری عملیات دریائی، ترتیباتی اتخاذ خواهد نمود تا اطمینان حاصل کند که در صورت بروز حادثه در اثر عملیات او که ممکن است موجب آلودگی قابل ملاحظه ای در محیط زیست دریائی گردد، گزارش کاملی از حادثه مزبور سریعاً برای مرجع ذیصلاح دولتی که برای دریافت اینگونه گزارشها تعیین شده است ارسال گردد.
  - ۴- قبل از بروز هر مورد اضطراری نشت نفت، نقش و اختیارات خاص صنعت و مراجع ذیصلاح باید مورد شناسائی کامل قرار گرفته و به وضوح در طرح اضطراری متصدی یا هر طرح ملی و محلی تعریف و مشخص شود.

ماده ۹

۱- هر دولت متعاقد بشرط رعایت بند ۲ مشروحه زیر کلیه تدابیر عملی را جهت حصول اطمینان از تحقق موارد زیر بعمل خواهد آورد:

الف: در آن قسمت از منطقه پروتکل که « منطقه و یژه» میباشد هیچ نوع پمپ آب حاصل از قسمت ماشین آلات تاسیسات دریائی به دریا تخلیه نخواهد شد مگر اینکه میزان نفت موجود در آن بدون اینکه رقیق شده باشد از ۱۵ میلیگرم در لیتر تجاوز ننماید.
هر دولت متعاقد میتواند در هر منطقه ای از قلمرو صلاحیت خود میزان محدود کننده تری را تعیین نماید.

ب: هیچگونه تخلیه دیگری از تاسیسات دریائی بجز تخلیه ناشی از عملیات حفاری، که در حالت رقیق نشده میزان آلودگی نفتی آن بیشتر از مقداری که فعلاً «توسط سازمان قید شده نباشد، در منطقه پروتکل به درون دریا صورت نخواهد گرفت آلودگی نفتی یا دشته نباید بیش از میزان ۴۰ میلیگرم در لیتر بصورت متوسط در هر ماه تقویمی و در هیچ زمانی بیشتر از ۱۰۰ میلیگرم در لیتر باشد.

ج: خروجی تخلیه فاضلابهای آغشته به نفت تا حد ممکن زیر سطح آب دریا خواهد بود.

د: هرگونه تدابیر احتیاطی لازم بمنظور حداقل رساندن سرایت نفت و گاز جمع آوری یا سوخته شده ناشی از آزمایش چاه به دریا، اتخاذ خواهد شد.

۲- ضوابط مصوب موضوع بندیک این ماده ممکن است پیش بینی نماید که هنگامی که میزان نفت موجود در تخلیه بیشتر از مقدار معین توافق شده است ولی این افزایش ناشی از یک حادثه یا علت خارج از اختیار متصدی یا کارکنان بوده است و آنها کلیه پیش بینی ها و مساعی لازم را برای جلوگیری از آن افزایش بکار برده اند، این موضوع نقض آن ضوابط نمیشود. امکان دیگر، پیش بینی اقدامات دفاعی با آثار مشابه خواهد بود.

۳ - هر دولت متعاقد مراقبت خواهد نمود تا از متصدی خواسته شود که شرایط زیست محیطی در مجاورت تاسیسات خود را متناوباً با «یا در هر زمانی که مرجع ذیصلاح دولتی مقتضی بداند بازرسی نماید. دولت متعاقد نیز ممکن است راساً «بازرسی را انجام دهد یا از دیگران بخواهد که آنرا انجام دهند. در صورتی که نتایج حاصل از بازرسی دولتی بدون دلایل مشهود بصورت قابل ملاحظه با نتایج آخرین بازرسی انجام شده توسط متصدی مغایرت داشته باشد، دولت میتواند با حفظ حقوق خود جهت مبادرت به هرگونه اقدام قانونی دیگر، هزینه های بازرسی خود را از متصدی باز یافت نماید.

۴ - هر دولت متعاقد جهت حصول اطمینان از تحقق موارد زیر، اقدامات لازم را انجام خواهد داد:

الف: در عملیات حفاری در بخشهایی از منطقه پروتکل که تحت صلاحیت آن دولت قرار دارند استفاده از سیالات حفاری با پایه نفتی منوط به اخذ مجوز مشخص از مرجع ذیصلاح دولتی خواهد بود. چنین مجوزی صادر نخواهد شد مگر اینکه مرجع مزبور اطمینان حاصل نموده باشد که استفاده از چنین سیالی بلحاظ شرایط استثنائی قابل توجیه میباشد.

در صورتی که مایعات مزبور مورد استفاده قرار گیرند، خرده های حفاری قبل از دفع بنحو مؤثر شستشو خواهند شد تا میزان نفت آنها حداقل برسد. آبهای شستشو دهنده نباید در محلی تخلیه گردند که امکان اختلاط مجدد آنها با خرده های حفاری وجود داشته باشد. محل دفع خرده های حفاری باید برحسب مورد تاحد ممکن زیر سطح آب دریا باشد.

ب: هیچگونه مایع حفاری با پایه نفتی در هیچیک از بخشهای منطقه پروتکل که در قلمرو صلاحیت آن دولت قرار دراند تخلیه نخواهد شد.
ج: کلهای حفاری با پایه آبی تخلیه شده از عملیات دریائی نباید محتوی مواد سمی مقاومی باشد که ممکن است پس از تخلیه اولیه سیالات حفاری کماکان خطر زیست محیطی در برداشته باشد.

ماده ۱۰

۱ - هر دولت متعهد کلیه تدابیر عملی را بمنظور حصول اطمینان از تحقق موارد زیر معمول خواهد داشت:

الف: ممانعت از دفع مواد زیر به دریا:

(۱) کلیه مواد پلاستیکی شامل، ولی نه منحصر به، طنابهای مصنوعی، تورهای ماهیگیری مصنوعی، کیسه های پلاستیکی زباله .
(۲) کلیه زباله های دیگر شامل مواد کاغذی، تکه های پارچه، شیشه فلزات، بطری، ظروف یکبار مصرف آشپزخانه، پوشال و دیگر مواد بسته بندی.

ب: دفع مواد زائد غذائی حتی الامکان بافاصله هرچه بیشتر از خشکی صورت خواهد گرفت. این فاصله در هر حال کمتر از ۱۲ مایل دریائی از نزدیکترین خشکی نخواهد بود.

ج: هنگامیکه زباله بامواد دیگر مخلوط است که تخلیه آنها مستلزم شرایط خاصی است، سخت ترین شرایط اعمال خواهد شد.

د: فاضلاب تاسیساتی که ده نفر یا بیشتر در آن فعالیت دارند به منطقه پروتکل تخلیه نخواهد شد، مگر اینکه:

(۱) با بکارگیری سیستمی که مورد موافقت مرجع ذیصلاح دولتی قرار گرفته باشد، فضولات مبدل به پودر شود و ضد عفونی گردد و در نقطه ای به فاصله بیشتر از چهار مایل دریائی از نزدیکترین خشکی تخلیه شود، یا

(۲) در فاصله بیشتر از ۱۲ مایلی از نزدیکترین خشکی تخلیه گردد، یا
(۳) از یک دستگاه تصفیه مورد تایید مرجع ذیصلاح دولتی عبور نموده باشد. در هر حال مواد تخلیه شده نباید، مواد جامد شناور و قابل رویت ایجاد کند و موجب تغییر رنگ آب اطراف محل تخلیه گردد.

۲ - هر دولت متعهد در نقاط مناسبی از نوار ساحلی خود تسهیلات دریافت فضولات عمومی مربوط به تاسیسات دریائی را که در قلمرو حاکمیت وی عمل مینمایند و دارای نیروی انسانی میباشند فراهم خواهد نمود.

ماده ۱۱

۱ - هر دولت متعهد کلیه تدابیر مقتضی را جهت حصول اطمینان از انجام موارد زیر بعمل خواهد آورد:

الف: هر متصدی تاسیسات دریائی یگ «برنامه استفاده از مواد شیمیائی» تهیه و برای تصویب به مرجع ذیصلاح دولتی ارائه خواهد نمود. درخواست اصلاحیه های برنامه ممکن است متعاقبا «ارائه شود و مورد تصویب قرار گیرد. هنگامیکه متصدی در نظر داشته باشد خارج از چارچوب برنامه مصوب خود، از یک ماده شیمیائی که احتمال سرایت آن به محیط زیست دریائی وجود داشته باشد استفاده نماید مرجع ذیصلاح دولتی را مطلع خواهد نمود. در موارد اضطراری به منظور جلوگیری از بروز صدمه به اشخاص یا خسارت به اموال «استثنائاً» اعلام استفاده از مواد شیمیائی قبل از انجام کار ضرورت نخواهد داشت.

ب: بمنظور حمایت از محیط زیست دریائی مرجع ذیصلاح دولتی اختیار ممنوع کردن، محدود نمودن یا تنظیم نحوه انبار کردن یا استفاده از مواد یا محصولات شیمیائی را دارا میباشد. در مورد اعمال اختیار یاد شده، مرجع مذکور هرگونه راهنمای تهیه شده توسط سازمان و تصویب شده از جانب شورا را مطمح نظر خواهد داشت.

۲ - هر دولت متعهد تدابیر مقتضی بعمل خواهد آورد تا اطمینان حاصل شود که در اجرای عملیات لرزه نگاری در منطقه پروتکل راهنمای کلی تهیه شده توسط سازمان مورد توجه قرار خواهد گرفت.

ماده ۱۲

هر دولت متعهد، در عملیات دریائی در هر بخش از منطقه پروتکل تحت صلاحیت آن دولت متصدیان را ملزم به اجرای موارد زیر خواهد نمود:

۱ - تامین سیستم کافی برای جمع آوری و دفع مناسب کلیه اشیاء و مواد نامطلوب.

۲ - ارائه دستور العمل مناسب برای نحوه بکارگیری آن.

۳ - کوشش در پیش بینی پرداخت جریمه در صورت دفع نامناسب.

ماده ۱۳

۱ - هر دولت متعاقد مراقبت خواهد نمود که مرجع ذیصلاح دولتی دارای اختیاراتی باشد که بموجب آن از متصدی تاسیسات دریائی انجام اقدامات زیر را خواستار گردد:
الف: در مورد خطلوله:

(۱) شستشو و برطرف نمودن هر یک از آلوده کننده های باقیمانده از خطلوله.

(۲) دفن کردن خطلوله یا برطرف کردن قسمتی و دفن کردن باقیمانده آن بنحوی که با ملحوظ داشتن کلیه شرایط هرگونه خطر قابل پیش بینی برای دریا نوردی یا ماهیگیری در آینده طرف گردد.

ب: در مورد سکوها، وسایل دیگر وسازه های مستقر در بستر دریا برداشتن کلیه یا قسمتی از تاسیسات برای حصول اطمینان از ایمنی دریا نوردی و منافع ماهیگیری.

همچنین، دولت متعاقد کلیه اقدامات عملی را جهت حصول اطمینان از اینکه متصدی دارای منابع کافی برای تضمین اجرای موارد مزبور میباشد انجام خواهد داد.

۲ - دولتهای متعاقد در قسمتهائی از منطقه پروتکل که دارای منافع مشترکی در امر ماهیگیری میباشد، کوشش خواهند نمود روش مشترکی را در زمینه جمع آوری تاسیسات مورد تصویب قرار دهند. در هر مورد تصمیم گیری در زمینه لزوم یا عدم لزوم جمع آوری تاسیسات دولتهای متعهد هرگونه راهنمای کلی تهیه شده توسط سازمان را مورد توجه قرار خواهند داد.

در هر صورت خطوطلوله، برای برطرف نمودن آلوده کننده های باقیمانده، چه جمع آوری شوند یا نشوند، شستشو خواهند شد.

۳ - دولتهای متعاقد کلیه تدابیر عملی لازم را اتخاذ خواهند نمود تا اطمینان حاصل شود که هیچگونه تاسیسات دریائی در حال استفاده در سطح آب دریا یا در نزدیکی آن بصورت شناور قرار نگرفته است

وهیچگونه وسیله ای که نیاز به آن منتفی شده است در بستر دریا در فلات قاره بجای نمانده است.

ماده ۱۴

- ۱- پروتکل حاضر مشمول مقررات مندرج در کنوانسیون ناظر بر پروتکل ها خواهد بود.
- ۲- روشهای تدوین اصلاحیه ها و الحاقیه های پروتکلها، موضوع مواد ۲۰ و ۲۱ کنوانسیون در مورد پروتکل حاضر مجری خواهد بود.
- ۳- آئین نامه داخلی ومقررات مالی واصلاحیه های آن که بر مبنای ماده ۲۲ کنوانسیون مورد تصویب قرار گرفته اند در مورد پروتکل حاضر مجری خواهند بود.

ماده ۱۵

- ۱- پروتکل حاضر از تاریخ ۲۹ مارس لغایت ۲۶ ژوئن ۱۹۸۹ در کویت برای امضاء هر یک از دولتهای عضو کنوانسیون منطقه ای کویت برای همکاری در باره حمایت از محیط زیست دریائی در برابر آلودگی مفتوح خواهد بود.
- ۲- پروتکل حاضر منوط به تصویب، پذیرش، موافقت یا الحاق دول عضو کنوانسیون خواهد بود. اسناد تصویب پذیرش، موافقت یا الحاق به دولت کویت که عهده دار وظائف دولت امانت دار میباشد، سپرده خواهد شد.
- ۳- پروتکل حاضر در پایان نودمین روز پس از تاریخ سپردن حداقل پنج سند تصویب یا پذیرش پروتکل، موافقت با آن یا الحاق به آن توسط دولتهای مشروح در بند ۲ این ماده لازم الاجرا خواهد بود. در تایید مراتب فوق نمایندگان تام الاختیار امضا کننده زیر که دارای اختیارات لازم از سوی دولتهای خود میباشدند پروتکل حاضر را امضاء نموده اند.
- این پروتکل در تاریخ ۲۹ مارس ۱۹۸۹ در کویت به زبانهای فارسی، عربی وانگلیسی تنظیم وامضاء گردیده است و هر سه متن از اعتبار واحد برخوردارند.